

Правові основи освітньої діяльності вчителя: теорія та практика

Олександр Олійник,
Олена Солошенко

Гучасний викладач — це висококваліфікований фахівець, який об'єднує в собі дослідника, методиста, психолога, ментора і забезпечує підготовку свідомих, компетентних, конкурентоспроможних здобувачів освіти та їх адаптацію до викликів сьогодення. Освіта є пріоритетним напрямком сталого розвитку України, що закріплено в Конституції України (ст. 53) [12].

Освіта сьогодні — це безперервний процес упродовж всього життя, що стимулює та мотивує до отримання нових знань, оволодіння цінностями та навичками, компетентностями та кваліфікаціями, що сприяють особистісній та професійній реалізації, гарантують самовдосконалення та конкурентоспроможність у світі, що постійно змінюється. Викладач займає особливе місце в цьому процесі. Його фахове зростання неможливе без усвідомлення нормативно-правового підґрунтя щодо власних прав і обов'язків в освітньому середовищі та розуміння принципів організації навчального процесу, які регламентовані у відповідних законах, стандартах, рекомендаціях тощо.

«Правове регулювання освіти — це сукупність всіх правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері освіти, формування яких здійснюється з урахуванням особливостей воєнного стану та відповідних національних і європейських стандартів у сфері освіти» [4, с. 23].

Базові принципи та ціннісні орієнтири правової політики в освіті сьогодні фор-

мулюються переважно у стратегічних програмних документах — законах та концепціях розвитку галузі, серед яких особливе місце посідають Закон України «Про освіту» (2017 р.) [9], Закон України «Про вищу освіту» [6], Закон України «Про Дошкільну освіту» [8], Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.) [10], «Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р.» (редакція від 2018 р.) [13], Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» [23] тощо.

Проблема правового регулювання сфери освіти як пріоритетного напрямку державної політики перебуває в центрі уваги науковців. Загальним питанням державної політики у сфері освіти присвячено широке коло наукових досліджень останніх років [11, 20, 22]. До прикладу, в статті Л. М. Грень, О. В. Грибко розглянуто нормативно-правові основи державної політики в сфері освіти та запропоновані шляхи її реалізації в сучасних умовах [2].

Актуальні аспекти розвитку політики освіти в умовах євроінтеграції, підвищення конкурентоспроможності фахівців знайшли висвітлення в колективній монографії (2025 р.) [18] та в окремих дослідженнях О. Локшиної [16], О. Нісходовської [19], Н. Добрянської [5] та інших. Варто виділити доробки, які присвячені питанням освітніх правовідносин в сучасній Україні. Правове регулювання освітньої

діяльності стало предметом вивчення в роботах В. Бліхара [1], А. Терлецького [24], Є. Литвиненко [15]. Нагальним є вирішення питань реалізації принципу верховенства права в галузі освіти в період дії воєнного стану в Україні, що висвітлені в статтях В. Марініч, М. Миклуш, С. Голуба [17], Н. Деркачової [4], О. Котеньової, М. Максименко [14] та інших.

Таким чином, наразі науковцями проведені ґрунтовні дослідження щодо вивчення основних аспектів державної політики у сфері освіти. Проте, комплексному підходу до висвітлення питань правового регулювання освітньої діяльності щодо учасників навчального процесу та аналізу методичних підходів надання відповідних знань здобувачам педагогічних ЗВО у відповідності до основних нормативно-правових актів приділено недостатньо уваги.

Мета статті — обґрунтувати важливість набуття знань правових основ освітньої діяльності, як складової державної освітньої політики, майбутніми вчителями та запропонувати підходи до їх опанування здобувачами освіти у педагогічних ЗВО.

«Державна політика в галузі освіти — це визначена нормативно-правовими актами система заходів та управлінських рішень органів державної влади, спрямована на формування й реалізацію стратегічних пріоритетів освітньої сфери, модернізацію та вдосконалення освітньої системи задля забезпечення потреб особистості, держави й суспільства» [2, с. 79].

Правові основи освітньої діяльності є базою комплексної системи державної освітньої політики, реалізація якої залежить від рівня знань та правової компетентності педагогічних працівників. Сучасний вчитель в повній мірі повинен бути обізнаним у нормативно-правових аспектах, які регулюють його діяльність. Серед інших освітніх компонентів підготовки висококваліфікованих фахівців для закладів освіти вчителі отримують комплекс знань щодо правової бази їх майбутньої діяльності. До прикладу, для здобува-

чів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ОП «Історія та суспільствознавство в закладах освіти» ХНПУ імені Г. С. Сковороди викладається навчальна дисципліна «Правове регулювання освітньої діяльності». Курс допомагає здобувачам вищої освіти опанувати знаннями в сфері права, що регулює суспільні відносини в головній області життєдіяльності — освіті, розкрити роль регулювання освітнього права в забезпеченні законності і попередження правопорушень в освітніх відносинах.

В рамках факультету дошкільної освіти викладається як вибірковий курс «Правові основи дошкільної освіти», який користується неабияким попитом серед здобувачів другого (магістерського) рівня цього факультету. Такий інтерес є не випадковим, адже сучасний освітній простір висуває високі вимоги до правової обізнаності педагогів. Автори нашого наукового дослідження викладають та опікуються цими двома курсами, які дуже важливі для здобувачів освіти та майбутніх вихователів та вчителів.

Питання правової культури здобувачів вищої освіти актуалізується тому, що населення країни необхідно виховувати у дусі активної участі у формуванні правопорядку і законності, а самих студентів — забезпечувати інформацією щодо чинного законодавства, практики його застосування та профілактики правопорушень, скоєних на нігілістичному ґрунті [21, с.183].

Набуті знання дозволяють майбутнім фахівцям не лише впевнено орієнтуватися в нормативному полі, а й ефективно захищати права дитини, ефективно вибудовувати комунікацію з батьками та адміністрацією, а також розуміти межі власних професійних прав та обов'язків. Ці курси закладають фундамент правосвідомої поведінки, що є невід'ємною складовою професійної компетентності сучасного педагога. Практичний досвід викладання дозволяє авторам інтегрувати актуальні виклики освітньої практики у наукові розвідки, створюючи синергію між теорією та реальністю.

Правові основи освітньої діяльності викладачів — багатовекторні: по-перше, це їх права та обов'язки як педагогічних працівників; по-друге, права та обов'язки здобувачів освіти; по-третє, відповідність професійним стандартам; по-четверте, дотримання встановлених норм та правил щодо організації освітнього процесу та інші.

Головними джерелами правових знань для вчителя є Закон України «Про освіту» та Закон України «Про повну загальну середню освіту». Статті законів дають можливість окреслити провідні траєкторії педагогічної діяльності. У викладацькій роботі необхідно дотримуватись принципів освітньої діяльності, зазначених в Законі України «Про освіту» (ст. 6), зокрема: «гуманізм; демократизм; єдність навчання, виховання та розвитку; виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками» тощо [9].

Стаття 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначає права та обов'язки педагогічних працівників, що ґрунтуються на ст. 54 Закону України «Про освіту», зокрема, це право на: «академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі; педагогічну ініціативу; розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів; користування бібліотекою, інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів; підвищення кваліфікації, перепідготовку; доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій; захист професійної честі та гідності;

індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку та іншу) діяльність за межами закладу освіти; участь у громадському самоврядуванні закладу освіти; захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю тощо» [9].

Вчителі зобов'язані дотримуватись «принципу дитиноцентризму та педагогіки партнерства у відносинах з учнями та їхніми батьками; використовувати державну мову в освітньому процесі; володіти навичками з надання домедичної допомоги дітям; постійно підвищувати свою педагогічну майстерність» [10]; «дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності; дотримуватися педагогічної етики; поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства; виховувати повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища тощо» [9].

Крім даних законів, права та обов'язки учасників освітнього процесу визначаються відповідними договорами та/або установчими документами закладу освіти. Розуміння та відповідальне ставлення до своїх прав та обов'язків, повага до гідності та прав здобувачів освіти, неухильне дотримання інтересів всіх учасників освітнього процесу — є пріоритетною складовою сучасної школи. Шкільна реформа успішно долає виклики, доводить необхідність трансформації освітньої парадигми від знаннєвої до компетентнісної моделі. Новий зміст загальної середньої освіти передбачає

розроблення «принципово нових державних стандартів загальної середньої освіти, які повинні ґрунтуватися на компетентнісному та особистісно-орієнтованому підході до навчання, враховувати вікові особливості психофізичного розвитку учнів, передбачати здобуття ними умінь і навичок, необхідних для успішної самореалізації в професійній діяльності, особистому житті, громадській активності» [13].

 тже, ще одним важливим джерелом правових знань вчителя щодо організації навчального процесу, є Державні стандарти рівнів середньої освіти. Державний стандарт визначає вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів на різних рівнів, їх компетентностей, загальний обсяг навчального навантаження, розподілений за освітніми галузями, структуру та зміст освіти [3]. Майбутні вчителі знайомляться, вивчають, аналізують особливості «Державних стандартів» всіх рівнів освіти, враховуючи зміни та оцінюють перспективи реалізації змісту документів в своїй професійній діяльності.

Сучасний вчитель повинен відповідати професійним вимогам (стандартам). «Професійний стандарт — це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій» [9].

Вчитель закладу загальної середньої освіти повинен володіти комплексом компетентностей, які необхідні для виконання трудових функцій, а саме: мовно-комунікативна компетентність, предметно-методична, інформаційно-цифрова, психологічна, емоційно-етична, компетентність педагогічного партнерства, інклюзивна, здоров'язбережувальна, прогностична, організаційна, оцінювальна-аналітична, здатність до навчання впродовж життя [23].

У відповідності до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» — мета «професійної діяльності вчителя полягає в організації навчання та виховання здобувачів освіти під час здобуття ними повної загальної

середньої освіти шляхом формування у них ключових компетентностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, а також розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання» [23].

Отже, одним із провідних завдань вчителя є формування ключових компетентностей у здобувачів освіти, зміст яких зазначено у Концепції НУШ: «спілкування державною і рідною в разі відмінності мовою, спілкування іноземними мовами, математична грамотність, компетентності в природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова компетентність, уміння навчатися впродовж життя, соціальні і громадянські компетентності, підприємливість та фінансова грамотність, загальнокультурна грамотність, екологічна грамотність і ведення здорового способу життя» [13].

 аме володіння такими компетентностями допоможе випускникам школи користуватися навичками академічної та публічної риторики, володіти цифровою грамотністю; вміння використовувати мережеві освітні ресурси; мати здатність функціонувати в міжнародному та мультикультурному середовищі, етично приймати рішення в умовах конфлікту інтересів та демонструвати громадянську відповідальність; сформулювати критичне мислення, аналізувати, оцінювати та перевіряти достовірність інформації; стати конкурентоспроможними фахівцями, які здатні генерувати нові знання та ідеї тощо.

Здобувачі вищої освіти в університеті отримують теоретичні знання та набувають практичних навичок академічної доброчесності, яка є фундаментальною вимогою для вчителя, оскільки вона безпосередньо впливає на якість освіти, довіру до педагога та формування цінностей учнів. Варто наголосити, що в Законі України «Про освіту» академічна доброчесність визначена, як один із принципів освітньої діяльності (ст. 6) і охоплює «етичні принципи та визначені законом

правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» (ст. 42) [9]. Закон України «Про повну загальну середню освіту» наголошує, що академічна доброчесність повинна бути невід’ємною складовою виховного процесу (ст. 15), оцінювання результатів навчання учнів (ст. 17), вирішенні кадрових питань (ст. 39), забезпечення системи якості освіти (ст. 42) тощо. Стаття 43 «Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти» підкреслює, що «кожен учасник освітнього процесу зобов’язаний дотримуватися академічної доброчесності» [10].

Здобувачі освіти педагогічного ЗВО на практиці переконуються, що дотримання академічної доброчесності забезпечує трансляцію етичного кодексу до учнів. Тільки доброчесний педагог може готувати здобувачів, які будуть конкурентоспроможними на ринку праці, де довіра до кваліфікації є пріоритетом.

Шочаток широкомасштабного вторгнення в 2022 р. обумовив прийняття низки нормативно-правових актів, які стосуються сфери освіти. До прикладу, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» запровадив зміни до Закону «Про освіту», зокрема доповнено ст. 571: «Державні гарантії в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» наступними нормами: «на час особливого періоду гарантується: організація освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників; збереження місця роботи, середнього заробітку, здійснення виплати стипендії та інших виплат, передбачених законом; місце проживання (пансіон, гуртожиток тощо) та забезпечення харчуванням (у разі потреби)» [7].

Здобувачі освіти в межах відповідних освітніх компонентів отримують об’єктивну інформацію щодо змін в нормативній базі освітньої політики задля розуміння тенденцій розвитку освіти в умовах війни, що сприяє формуванню відповідального, компетентного та правосвідомого вчителя. «Наразі маємо чимало викликів щодо правового регулювання освітнього процесу в державі. Найбільшою проблемою є саме недосконалість правового регулювання питання трудової діяльності наукових та науково-педагогічних кадрів, яке ще потрібно врегулювати відповідно до сьогоденних реалій. Зрозуміло, що швидкого розв’язання всіх проблем щодо освітнього процесу бути не може, але їх вирішення є пріоритетним, оскільки від рівня освіченості нації залежить і майбутнє держави та кожного громадянина України» [4, с. 23].

Проведене дослідження підтверджує, що правові основи освітньої діяльності є пріоритетним та невід’ємним компонентом у системі підготовки сучасного вчителя. Успішна реалізація державної освітньої політики та реформи «Нова українська школа» безпосередньо залежить від рівня правової компетентності та правосвідомості педагогічних працівників.

Практичний досвід викладання спеціалізованих курсів у закладах вищої освіти доводить високу ефективність та доцільність цілеспрямованого формування правової культури майбутніх вчителів. Такі дисципліни закладають фундамент для професійної впевненості, дозволяють орієнтуватися в складних педагогічних ситуаціях та вибудовувати ефективну взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу.

Таким чином, підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного та відповідального вчителя вимагає системного підходу, де правова підготовка посідає одне з центральних місць поряд із фаховими та методичними компетентностями. Практична підготовка вчителя — висококваліфікованого фахівця, доводить доцільність запровадження відповідних навчальних дисциплін,

включення правоосвітніх модулів та тем у навчальні компоненти освітніх програм підготовки здобувачів педагогічних ЗВО. Подальший розвиток та вдосконалення правоосвітніх компонентів у педагогічних ЗВО є ключовою інвестицією в стабільне та правове майбутнє української освіти.

Література

1. *Бліхар В., Бабій С., Леонов Г.* Правове регулювання освітніх відносин в Україні // Соціально-економічні відносини у цифровому суспільстві. 2023. Т. 2. № 48. С. 117–126.
2. *Грень Л. М., Грибко О. В.* Державна політика у сфері освіти: шляхи реалізації // Теорія і практика управління соціальними системами. 2022. № 4. С. 75–88.
3. *Державний стандарт початкової освіти* (Постанова Кабінету Міністрів від 24 липня 2018 р. № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>; *Державний стандарт базової середньої освіти* (Постанова Кабінету Міністрів від 30 вересня 2020 р. № 898). URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/; *Державний стандарт базової і повної загальної освіти* (Постанова Кабінету Міністрів від 23 листопада 2011 р. № 1392). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>; *Державний стандарт профільної середньої освіти* (Постанова Кабінету Міністрів від 25 липня 2024 р. № 851). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennia-derzhavnoho-standartu-profilnoi-serednoi-osvity-851-250724>
4. *Деркачова Н.* Правове регулювання освіти під час воєнного стану // Публічне право. 2022. № 2 (46). С. 19–25.
5. *Добрянська Н. В.* Система вищої освіти України в умовах євроінтеграції: правовий та соціальний виміри // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Право, публічне управління та адміністрування. 2024. № 12. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2024-12-01-12/2024-12-01-12>
6. *Закон України «Про вищу освіту»* // Голос України від 06.08.2014. № 148.
7. *Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану»* // Уряд. кур'єр від 23.03.2022 р. № 66.
8. *Закон України «Про Дошкільну освіту»* // Голос України від 06.07.2024. № 74.
9. *Закон України «Про освіту»* // Уряд. кур'єр від 4.10.2017 р. № 186.
10. *Закон України «Про повну загальну середню освіту»* // Голос України від 17.03.2020 р. № 50.
11. *Ігнатенко Н.* Державна освітня політика України щодо забезпечення якості освіти: зміст та основні напрями. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16121/1/7_IHNATENKO%20NATALIYA.pdf
12. *Конституція України* // Голос України від 13.07.1996 р. № 128.
13. *Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р.* // Уряд. кур'єр від 28.12.2016 р. № 246.
14. *Котеньова О., Максименко М.* Правове забезпечення ефективного управління закладом загальної середньої освіти в умовах воєнного часу // Укр. пед. журн. 2023. № 3. С. 23–31.
15. *Литвиненко Є. В.* Можливі напрями удосконалення вітчизняного законодавства щодо надання послуг в освітній сфері // Академічні візії. 2023. Вип. 18. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/309/271/274>
16. *Локшина О.* Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021 — 2030 рр. як євроінтеграційний орієнтир для української освіти // Укр. пед. журн. 2023. № 4. С. 5–17.
17. *Марініч В. К., Миклуш М. І., Голуб С. М.* Правове регулювання освіти в Україні. Ч. 1: Принцип верховенства права в галузі освіти в умовах воєнного стану // Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Право. 2024. Вип. 84; ч. 1. С. 177–181.

18. *Модернізація вищої освіти України в контексті глобалізації* : моногр. ; за заг. ред. А. М. Івановської. Кам'янець-Подільський : Подільський державний ун-т. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2025. 344 с.

19. *Нісходовська О.* Освітня політика України в умовах євроінтеграції. С. 56–67. URL: <http://188.190.43.194:7980/jspui/bitstream/123456789/14240/1/Олена%20НІСХОДОВСЬКА.pdf>

20. *Ногас Н.* Державна політика у галузі освіти України: сутність та зміст // Актуальні проблеми правознавства. 2020. № 1 (21). С. 87–95.

21. *Олійник О., Солошенко О.* Роль закладів вищої освіти у формуванні правової культури здобувачів // Матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми методики навчання істо-

рії, правознавства, громадянської освіти та географії» 18 листопада 2022 р. (до 300-річчя з дня народження Г. С. Сковороди). Харків, 2023. С. 182–187.

22. *Прокопенко Л.* Державна освітня політика: поняття та сутність // Аспекти публічного управління. 2023. Т. 11. № 1. С. 64–71.

23. *Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти».* Наказ МОН України №1225 від 29 серпня 2024 р. URL: <https://mon.gov.ua/npa/prozatverdzhennia-profesiinoho-standartuvchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

24. *Терлецький А. В.* Поняття та сутність освітньої послуги як правової категорії // Південноукраїнський правничий часопис. 2023. № 1. С. 254–261.

Стаття надійшла до редколегії 20.09.2025

Стаття рекомендована до друку 14.10.2025

Відомості про авторів:

Олійник Олександр Миколайович — кандидат юридичних наук, доцент, кафедра теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; Харків, Україна; e-mail: oleynik.oleks@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8382-9751>

Солошенко Олена Михайлівна — кандидат історичних наук, доцент, кафедра теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; Харків, Україна; e-mail: soloshenkoelena@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2877-0237>

Олійник О., Солошенко О. Правові основи освітньої діяльності вчителя: теорія та практика.

Статтю присвячено обґрунтуванню важливості правових знань в освітній діяльності вчителя як ключової складової державної освітньої політики. Проаналізовано основні нормативно-правові акти, що регулюють професійну діяльність педагога, зокрема Закони України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», Професійний стандарт вчителя та державні стандарти освіти.

Особливу увагу приділено практичним аспектам підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти. Розглянуто конкретні підходи до формування правової компетентності здобувачів освіти, що включають вивчення їх прав та обов'язків, принципів академічної доброчесності та особливостей освітнього процесу в умовах воєнного стану. Досліджено важливість опанування здобувачами знань про права та обов'язки учасників освітнього процесу, принципи академічної доброчесності та нормативні зміни, зумовлені дією воєнного стану.

Наголошено, що найбільшою проблемою є саме недосконалість правового регулювання питання трудової діяльності наукових та науково-педагогічних кадрів, яке ще потрібно врегулювати відповідно до сьогоденних реалій.

Підкреслено, що глибоке розуміння правових засад є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних та правосвідомих фахівців для Нової української школи.

Ключові слова: правова компетентність; освітня діяльність; вчитель; державна освітня політика; нормативно-правове регулювання; професійний стандарт; академічна доброчесність; Нова українська школа.

Oliinyk O., Soloshenko O. Legal framework for the educational activities of a teacher: theory and practice.

The article is devoted to substantiating the importance of legal knowledge in a teacher's educational activities as a key component of the state's academic policy. The main normative and legal acts regulating the professional activity of a teacher are analyzed, specifically the Laws of Ukraine "On Education" and "On Complete General Secondary Education," the Professional Standard for teachers, and state education standards.

Special attention is paid to the practical aspects of training future teachers in higher education institutions. Specific approaches to developing students' legal competence are considered, which include studying their rights and obligations, the principles of academic integrity, and the peculiarities of the educational process under martial law. The importance of students mastering knowledge about the rights and duties of the participants in the educational process, the principles of academic integrity, and the normative changes caused by martial law is investigated.

It is emphasized that the biggest problem is the imperfection of the legal regulation of the labor activity of scientific and scientific-pedagogical personnel, which still requires regulation in accordance with today's realities.

Thus, a deep understanding of the legal framework is a necessary condition for the training of highly qualified, competitive, and legally conscious specialists for the New Ukrainian School.

Key words: legal competence; educational activity; teacher; state educational policy; normative-legal regulation; professional standard; academic integrity; New Ukrainian School.